

Marie — Kolme morsianta

E. Sarkama-Voigt

Marie – Kolme morsianta

Eila Sarkama-Voigt

Marie – Kolme morsianta

LUMME – VESILILJA

Katso, Marie,
mitä tuon sinulle,
kukan valkein siivin.
Se on syntynyt virran rannalla
täynnä kevään unelmia.

Jos haluat helliä sitä,
sido se rinnallesi, Marie.
Lehden kehtoon suojaisaan
puhtoisena kellumaan.

Varo, lapsi, virran pyörteitä,
on vaarallista unelmoida siellä.
Näkki on kuin se nukkuis,
odottaa et lilja hukkuis.

Lapsi, sinun rintasi on virran pyörre,
siinä on vaarallista haaveilla.
Lilja leikkii aalloilla,
näkki vaanii piilossa.

Med en vandlilje
Henrik Ibsen

Marie – Kolme morsianta

Copyright 2020 Eila Sarkama-Voigt

Toinen uusittu painos

Taitto: Marjut Vuolanne

Kustantaja: Books on Demand GmbH, Helsinki, Suomi

Valmistaja: Books on Demand GmbH, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-802-186-5

Valkeutta pimeään

Marie katseli lumihiihtaleiden leikkiä pimeässä illassa. Valkoiset hahtuvat kimaltelivat katulyhtyjen valossa pehmeinä pumpulitähtinä tuoden lohtua pimeyteen, mustaan aukkoon, johon elämä taas oli syöksemässä viattomat uhrinsa. Pimeän päässä Marie kuitenkin näki valoa. Kohta olisi joulukuun Mariensyntymäpäivä, talvipäivän seisaus, ja aika kääntyisi taas valon suuntaan.

Marie puhdisti kengät lumesta äidin oven eteen asettamalla luvalla, keräsi rohkeutensa ja astui pimeään eteiseen. Alakerrassa ei ollut ketään.

Makasiko Charlotte vuoteessa kyynelehtimässä? Isä ei varmaan ollut mielissään uutisesta. Marie hiipi portaita yläkertaan. Isän ja äidin huoneestakaan ei kuulunut mitään ääntä. Ehkä he olivat menneet nukkumaan. Lähentelihän kello jo kahtatoista.

Minna Rosener oli asettunut makuulle, mutta ei saanut unta. Hän itse oli ollut lähes Charlotten ikäinen, kun oli saanut ensimmäisen lapsensa. Oliko siitä todellakin kulunut jo lähes kaksikymmentä vuotta? Minna muisti vielä tarkkaan, minkälainen onnen ja kummastuksen tunne oli ollut pitää esikoistaan Charlottea ensimmäisen kerran käsivarsillaan. Olenko minä todella saanut aikaan uuden elämän! Pian Charlotte saisi kokea saman.

Avattuaan huoneensa oven Marie näki Charlotten nukkumassa vuoteessaan. Hänen suunsa oli avoinna kuin pikkulapsella. Lapsekkuutta lisäsi vielä töröttävä ylähuuli. Mutta Charlotte ei näyttänyt onnettomalta. Pikemminkin hänen kasvoillaan karehti hymyn tapainen. Täyteläiset nuoren tytön posket olivat ulkoilman vienosti punertaneet. Niskaletti oli puoliksi valahtanut auki. Marie ajatteli sisaren oikeastaan olevan varsin mukavan näköinen. Ei mikään kaunotar, mutta sievä omalla viattomalla, naivilla tavallaan.

Ehkä isä ei sittenkään ollut suuttunut tyttärelleen. Tai sitten äiti oli osannut selittää asian hyvin. Marie olisi halunnut kysyä asiaa sisareltaan, mutta ei raaskinnut herättää tätä. Charlotte näytti nyt jotenkin aivan erilaiselta kuin edellisenä iltana, jolloin Marie oli tavannut hänet epätoivoisesti nyhkyttävänä. Mistä muutos mahtoi johtua? Oli kuin suuri taakka olisi pudonnut tytön hartioilta.

Marie pukeutui hiljaa valkoiseen yöpukuunsa ja asettui vuotee-

seen Charlotten viereen. Tämän jalat tuntuivat kylmiltä. Marie päätti mennä hakemaan keittiöstä kuumavesipullon. Se oli isoäiti Gert-ruden opettama tapa saada itselleen ylimääräistä lämpöä.

Arnold Rosener istui keittiön tuolilla päätään käsiinsä nojaten. Hän näytti ankarasti miettivän jotain. Ensin hän ei havainnut Marien tuloa. Kuullessaan kattilaa laitettavan tulelle, Arnold Rosener nosti päänsä käsistään. Hän vain tuijotti tytärtään sanomatta mitään. Muuten niin rauhallinen mies näytti ilmeisen järkyttyneeltä.

– Isä, me selviämme tästä säilyttämällä arvokkuutemme. Meidän täytyy tukea Charlottea, ei painaa alaspäin. Hänellä on muutenkin vaikeaa, Marie sanoi.

– Miten käy nyt kahvilan. Menetän varmaan asiakkaita, kun asia leviää yleiseen tietoisuuteen. Ellei niin ole jo käynyt, Arnold vaike-roi.

– Menkööt, jos he ovat niin pikkumaisia, Marie sanoi.

– Mutta millä me sitten elämme! Isän pää vaipui taas käsiin.

– Tietysti voisimme lähettää hänet pois siksi aikaa. Mutta Charlotte ei kestäisi sitä. Lapsenakin hän aina itki kun pelkäsi jäävänsä yksin.

Marie yritti lohduttaa: – Isä. Mitään ei ole vielä tapahtunut. Ja ehkä ihmiset eivät juuri piittaa asiasta. Eihän se ole ensimmäinen tällainen tapaus Weimarissa.

– Olisin halunnut tyttäreni kunniallisesti naimisiin. Se on parasta mitä nuorelle naiselle voi tapahtua. Ja nyt tämä häpeä...

– Isä rakas. Mene nukkumaan. Aamulla kaikki näyttää erilaiselta. Minä ainakin odotan innokkaasti vauvan syntymää. Aivan kuin se olisi uusi sisar tai pikkuveli.

– Todellakin. Lapsi voisi aivan yhtä hyvin olla Minnan. Mutta kun ei ole...

– Isä, minä rukoilin. Mene nukkumaan. Muuten et jaksa nousta aamulla. Kuka sitten leipoo tuoreen pullan? Jos sitä ei ole, menetät varmaan ennen pitkää asiakkaasi.

– Olet oikeassa Marie. Olet aina ollut järkevä, aivan erilainen kuin Charlotte. Häntä olisi pitänyt valvoa paremmin, niin tällaista ei olisi tapahtunut, mutta Minna antoi tytön liehua aivan vapaasti.

Se oli totta. Kaikkien katseet olivat Mariessa. Mitä lahjakkaasta

tyttärestä mahtaakaan tulla? Charlotte oli jäänyt ikään kuin sivuseikaksi. Charlottessa kun ei ollut mitään erikoista. Hän oli aina tehnyt aran, hieman kömpelön vaikutuksen ihmisiin.

Marie kiiruhti yläkertaan. Vesipullo lämmitti mukavasti jalkoja. Marie kuuli vieressään Charlotten rauhallisen hengityksen. Tuntiesaan sisarensa läheisyyden, Charlotte painautui kiinni Marien kylkeen. Aivan kuin hän olisi tuntenut äkillistä suurta kiitollisuutta ja hellyyttä sisartaan kohtaan.

– Marie, kiitos tuestasi, Charlotte kuiskasi.

– Minusta tulee hyvä äiti.

– Aivan varmasti, Marie vakuutteli.

Näin lähellä toisiaan he eivät olleet sitten lapsuutensa. Miten rakkaat muistot tulvahtivatkaan Marien mieleen.

Miten he olivat lapsina kehnänneet isoäiti Gertruden kyljessä. Miten isoäiti oli kertonut heille tarinoita omasta lapsuudestaan, vuosista, jotka olivat kultautuneet hänen mielessään.

Vaikka isoäidillä oli ollut ankara isä ja kurinalainen kotikasvatus, isä oli kuitenkin osoittanut hänelle myös hellyyttä, tietenkin omalla hieman kömpelöllä tavallaan. Isoäidin kuvauksista oli avautunut silloin ja myöhemmin kokonainen ihmisgalleria tavallisista ihmisistä taiteilijoihin, hovin liepeillä liikkuviin ihmisiin. Oli skandaaleja, kohtaamisia ja eroja. Se on elämän kaava, joka tuntuu toistuvan sukupolvesta toiseen.

Isoäiti! Mitähän isoäiti sanoo, kun kuulee Charlotten uutisen? Hänen pienestä saporotytästään, vehnärinkilästään, kuten hän Charlottea nimitti, pian tulee äiti.

Katsoessaan ikkunasta ulos Marie havaitsi, että satoi edelleen lunta. Valkeita hiutaleita oli liimautunut ikkunalautaan. Ikkunan takaa häämötti kokovalkoiseen pukuun pukeutunut vaahtera.

Rakkauslauluja kuolleelle

Robert Wieland oli tehnyt surutyötä säveltämällä Claran muistolle laulusarjan, niin murheellista kuin työn tekeminen olikin ollut. Hän oli vuodattanut runsaasti kyyneleitä nuottipaperille. Muste oli kyyneleistä levinnyt sinisiksi laikuiksi nuottien ympärille, surun sinisiksi

kukkasiksi.

Mutta kuka laulaisi sopraanolle tarkoitetun laulusarjan? Tuskin Marie Rosener. Vielä vähemmän Nanette Strobl. Kenties Elisabeth Acker, jonka enkelimäinen sopraano sopisi laulusarjaan erittäin hyvin.

Hän luopui kuitenkin ajatuksesta, sillä pelkästään äänen sievyys ei riittäisi tulkitsemaan viiden laulun syvää epätoivoa, mikä lopussa kuitenkin kirkastuu kohti ajatonta eteerisyyttä. Marie oli ainoa, joka pystyisi saamaan esiin myös laulujen viiltävän tuskan sävyt.

– Marie, haluaisitko Marie vilkaista tätä laulusarjaa. Se on surullinen, mutta...

– Tietenkin, Marie sanoi. – Robert tämä näyttää erinomaiselta. Parasta mitä olet koskaan tehnyt.

– Kokeile sitä. Laula Marie. Minä säestän, Robert sanoi.

– En tiedä voinko. Alan varmasti itkeä. Eikä taiteilija saa itkeä. Yleisön pitää itkeä, ei esittäjän. Tunsin Claran liian hyvin voidakseni olla kuin ulkopuolinen. Mutta ehkä voin laulaa tämän joskus. Myöhemmin, kun asia ei enää ole niin lähellä. Vaikka en usko, että koskaan voin unohtaa.

– En minäkään. En tiedä mikä oikeus minulla on elää, kun Clara...

Robert Wielandin ääni särkyi.

– Älä itke Robert. Eihän se ollut sinun syysi. Clara varmaan käsitti sinut väärin. Epätoivoissaan hän ei pystynyt näkemään asiaa selkeästi.

– Hän käsitti asian kyllä täysin oikein. Minä hylkäsin hänet. Kylmästi. Vaikkakaan en sanonut mitään, hän kyllä tiesi mistä on kysymys. Käänsin vain hänelle selkäni. Ja kuitenkin Clara...

– Rakas Robert, me emme sentään ole kuolleita. Meidän täytyy elää edelleen kaikesta huolimatta. Tai, ehkä minä sittenkin taidan laulaa. Olen sen velkaa Claralle.

Robert Wieland pyyhki kyyneleensä. Miten hyvin Marie osasi-kaan aina sijoittaa sanansa.

Hän asettui ruskean Blüthnerinsä ääreen. Huoneen täyttivät ensimmäisen laulun eteeriset tuoksut. Kuin Clara olisi kävellyt kukkien päällä kesäisellä niityllä, ajatellut rakastettuaan, nuorukaista,

johon hän oli palavasti rakastunut ja joka myös rakasti häntä.

*Kuljen suloisessa unihämyssä,
kesäkukkien helmassa,
utuisessa illassa.
Satakieli laulaa,
kuin rakkaimpani...
Suuret kukat aukeavat,
kuin ei koskaan ennen.
Kumpaa rakastankaan enemmän,
leinikkiä, sinikelloa,
tai rannan ulpukkaa..
Eniten rakastan kuitenkin,
häntä...*

– Oi Robert. Miten kaunista. Eikä tämä ole pelkästään kaunista, vaan olet onnistunut kietomaan laulut erikoiseen ekspressiivisen siniseen valohämyyn. Tämä on aivan erilaista kuin aikaisemmat työsi. Tämän laulusarjan haluan laulaa. Joskus... Ehkä pianikin..

– Ei kenties olisikaan sopivaa esittää sitä nyt, Robert sanoi.

– Saanko viedä nuotit kotiin. Opiskelen koko sarjan. Sitten laulan sen sinulle. Mutta vain sinulle.

– Olisin siitä hyvin iloinen. Muutenkin olen hyvin kiitollinen siitä, että et ole hylännyt minua. Kaiken sen jälkeen mitä olen tehnyt.

– Minulle sinä et ole tehnyt mitään pahaa, Robert. Ja lakkaa syyttämästä itseäsi. Olen varma, että kun Clara kuulee taivaassa tämän laulun, hän ymmärtää ja antaa anteeksi.

– Minä en usko taivaaseen, enkä siten myöskään taivaan anteeksi-antoon. En edes tarvitse sitä. Asiat pitäisi hoitaa tässä elämässä. Ja sitä minä en tehnyt. Olisin voinut selittää Claralle, että rakkauteni oli sammunut, olin rakastunut toiseen. Mutta en tehnyt sitä. Clara sai kärsiä yksin ja miettiä ahdistuneessa mielessään, mitä oikeastaan oli tapahtunut. Kukaan ei tukenut eikä kuunnellut häntä. Jos olisin tien-
nnyt Claran murtuvan, olisin tietenkin toiminut toisin. Mutta se on vain jälkiviisautta, eikä muuta tosiasioita.

– Taivaasta puheenollen myönnän kaunistelevani asioita, Marie

tunnusti. – Teit tietenkin väärin. Taivaan ymmärrys ja anteeksianto on tosiasioiden kaunistelua. Taivas on kirkon luoma yksinkertaistettu luomus kuoleman jälkeisestä elämästä. Sillä tavalla lohdutetaan lapsia, Marie sanoi.

Hetken mietittyään hän jatkoi.

– Uskon jonkinlaiseen maailmansieluun, jossa kaikki on yhtä ja kuitenkin eriytettyä. Tässä toisessa ulottuvuudessa kaikki on nostettu korkeimpaan potenssiin. Tieto, taide, moraali. Siellä vallitsee ehdoton oikeudenmukaisuus. Siellä hyvitetään täällä kärsitty vääryys. Koen sen hyvin vahvasti.

– Täällä harhailemme vailla todellista tietoa, koemme vääryyttä ja teemme sitä itsekkin, koska olemme sokeita ja omien kiihkojemme ajamia. Siellä kaikki kirkastuu ja näemme selkeästi. Siksi meidän ei pitäisi olla täällä liian ankaria itseämme kohtaan.

– Puhut oikeasti, Marie. – Mistä kaikki tuo sinun viisautesi tulee-
kaan? Osaat aina esittää asiat oikeassa mittasuhteessa.

– Koska uskon lopulliseen oikeudenmukaisuuteen, en oikeastaan pelkää tässä elämässä mitään, koska tiedän oikeuden kuitenkin lopulta voittavan.

– Etkö pelkää edes kuolemaa, Wieland ihmetteli.

– Pelkään kyllä. Marien oli pakko myöntää. – Pelko johtuu kuitenkin siitä pelosta, että saatan kuolla ennen kuin olen elänyt ja saanut kaikki työni tehtyä.

– Isoäiti sanoo kuoleman fyysisenä tapahtumana olevan ihmisen väkivaltainen alennustila, Marie jatkoi. – Kuolema on koko ihmiskunnan alennustila, joka on suuri vääryys ja ansaitsematon.

– Nuorena kuoleamisen onni on se, että elämä on korkeammillaan, Wieland pohdiskeli. – Ihmiset muistavat sinut sellaisena. Huono puoli on se, että niin paljon jää kokematta. Oli se sitten iloa tai surua. En tiedä, halusiko Clara kuolla, vai oliko se onnettomuus. Mutta hänestä jäi kaunis jälki. Clarassa ei ollut mitään alhaista tai rumaa.

– Niin jäi. Clara oli oikeasti kaunis ja olisin suonut hänelle myös oikean onnen, Marie sanoi.

– Isoäiti sanoo viisauden iän karttuessa kasvavan, mutta ruumis rappeutuu ennen lopullista romahdusta. Aika harvat kuolevat kau-
niina, terveinä, mielellään ja onnellisina. Kuolema on vihollinen,

joka vaanii saalistaan taustalla. Se on epätasainen taistelu.

– Kuolisin toisaalta oikein mielelläni, jos voisin olla varma, että kohtaisin toisessa ulottuvuudessa kaikki minulle tärkeät jo kuolleet ihmiset, Wieland sanoi.

– Se on minunkin toiveeni, silloin rakkaaan ihmisen kuolema on helpompi kestää, Marie myötäili.

– En ymmärrä, miksi ikuisuusasiat ja kuolema on niin suuri mysteeri, hän ihmetteli. – Jos Jumala on, ja hän todella ajattelisi ihmisen parasta, hänen ei tarvitsisi kätkeytyä ja tehdä itsestään muka salapeleistä.

– Tietämättömyys varjostaa koko elämäämme. Kun emme tiedä missä ja miksi olemme ja minne olemme menossa, takerrumme intohimoisesti tähän elämään peläten koko ajan sen menettämistä.

– Kun rakastamme olemme ahdistuneita, koska pelkäämme onnenkin hetkenä menettämistä. Ja silloin olemme tavallaan jo menettäneet, koska nautinto jää vajavaiseksi.

– Uskot siis siis jonkinlaiseen metafyysiseen maailmankaikkeuden totuuteen? Wieland yritti selvittää. – Välähdyksittäin minäkin voin kokea sen. Kun sävelsin laulut Claralle, tunsin eräänlaisen näkymättömän yhteyden Claraan, kuin olisin puhunut hänelle, kuin hän olisi hymyillyt, ymmärtänyt, antanut anteeksi, ollut onnellinen, koska kuitenkin pohjimmiltani rakastin häntä. Minne se rakkaus muka olisi kadonnut. Koin lähes hurmioitunutta onnellisuutta.

– Robert, me puhumme vaikeista asioista, Marie sanoi. – Tällä hetkellä voin sanoa vain sen, että olen äärettömän onnellinen tästä luomastasi laulusarjasta.

– Niin minäkin, Robert sanoi. – Toivon todellakin, että juuri sinä esität sen. Sitten kun on aika.

Marie kiiruhti Wagnergasselta kotiin. Hänen sydämensä täytti hiljainen kiitollisuus. Robert Wieland oli säveltänyt jotain, mikä tulisi elämään yli aikojen. Vaikka laulujen syntyyn vaikuttanut tapaus olikin surullinen, siinä oli myös oma hiljainen kauneutensa.

Kuvitellessaan näkyä, jossa Clara lepää lumpeiden keskellä, Marielle tuli mieleen taulu, jossa hukuttautunut Ofelia kelluu veden kalvolla.

Marie ajatteli, että jos hän joskus pystyy esittämään laulusarjan

ihmisille, hän on päässyt askeleen pitemmälle taiteilijan tiellään. Hän on oppinut hallitsemaan tunteensa vaikeassa tilanteessa, välittämään ihmisille jotain surussakin ylevää, vaikka oma sydän on särkymäisillään ja vaikka itkee sisäisesti.

Die berliner Luft

Elisabeth Acker oli kutsunut Bettinan, Carolinen ja Marien luokseen Berliiniin, jossa oli virallisena tarkoituksena asua Elisabethin kotona ja käydä katsomassa Lindenoopperassa Carl Muckin johtamana Richard Wagnerin Nürnbergin Mestarilaulajat. Elisabeth oli kutsun esittäessään halunnut tarjota ystävän kättä vastakkaisen puolen työlle, joskin rajat oli osittain ylitetty jo edellisen vuoden keväällä oppilasnäytteiden jälkeen.

Työillä oli kuitenkin aivan toisenlaisia suunnitelmia. He olivat Elisabethin välityksellä tilanneet huoneen edullisesta pensionaatista läheltä Friedrichstrassen rautatieasemaa, eikä heillä suinkaan ollut tarkoituksena mennä katsomaan kenties pitkäveiteistä, ainakin pitkäkestoista Mestarilaulajat-oopperaa, vaan Jacques Offenbachin Kounista Helenaa Friedrich-Wilhelmstädtisches teatteriin, jossa esitettiin kevyempää ohjelmistoa.

Marie lähti enemmän kuin mielellään. Tunnelmat kotona olivat näennäisestä optimistisuudesta huolimatta raskaat. Claran kuolema oli luonut jo toisen pysyvän varjon nuoren Marien mieleen. Eivätkä pimeät illat juuri kohottaneet mieltä. Marie oli vähitellen alkanut kaivata vaihtelua liian tutuksi käyneeseen arkirutiiniin ja pikkukaupungin pieniin kuvioihin.

– Hyvästi tylsä Weimar. Adieu. Hyvästi tati von Schaunin holous!

Bettina vilkutteli iloisesti vaunun ikkunasta asemalaiturin häipyessä horisonttiin.

– Minua ei kaduta tippaakaan se, että valehtelin kotona, Marie vakuutteli.

– Isoäiti ehdotti, että menisin asumaan Ernst-sedän luokse. Sain vain, etten voisi pettää Elisabethia, koska hän on jo järjestänyt niin, että asumme heidän luonaan.

– Äiti rauhottui kun selitin, että Elisabethin isä on apteekkari, perhe on varsin kunniallinen, asuu Tiergartenissa, mikä on laadun tae. Minun on kuitenkin mentävä tervehtimään Ernst-setää, hänen kolmekymmentä vuotta nuorempaa vaimoaan ja serkkujani. Ajattele, heillä on viisi lasta. Kaikki minua nuorempia, vaikka setä on isäkin vanhempi.

Matka meni nopeasti tyttöjen rupatellessa ja eväitään syödessä. Ja toki vaunun ikkunasta avautuvat näkymätkin olivat mielenkiintoista katseltavaa. Thüringenissä maasto vielä oli kumpuilevaa, mutta vaihtui sitten yksitoikkoiseksi tasamaastoksi mitä lähemmäksi Saksan keisarillista pääkaupunkia tultiin.

Elisabeth oli huolehtinut muustakin ja niinpä heitä vastassa oli rautatieasemalla Elisabethin lisäksi neljä iloista sotilasta keisarillisesta Aleksanterin rykmentistä. Esittäytyessään he paukauttivat kantapäitään yhteen, mikä oli tytöistä varsin koomisen näköistä.

Tytöt nimittelivät poikia heidän ollessaan kuulomatkan päässä neljäksi idioottipelleksi, mikä oli varsin rumaa, sillä pojat tekivät parhaansa tehdäkseen hyvän vaikutuksen Weimarista tulleisiin tyttöihin, joiden kaikenpuolinen viihdyttäminen oli heidän täysin kunniallinen tehtävänsä.

Nuorukaisten nimet olivat Alexander von Schwerin, tummatukkainen, mustasilmäinen poika, melkein eksoottisen näköinen viiksiniekka. Viikset tuntuivat olevan armeijassa lähes pakolliset, sillä tällaiset ”pususudit”, joiksi tytöt niitä nimittivät, oli myös kolmella muulla pojalla, joiden nimet olivat Friedrich Preller, Carl Knecht ja Alfred Königstein.

Ensimmäiseksi nuoret miehet kantoivat tyttöjen matkatavarat Dorotheenstrassella olevaan pieneen pensionaattiin. Tytöt kirjoittautuivat sisään.

Omistajarouva Pressler näytti miettivän, aikoivatko nuoret naiset asua yhdessä upseereiden kanssa, mutta tämän helpotukseksi näin ei ollut asian laita.

Hän oli jatkuvasti huolissaan pensionaattinsa moraalisesta maineesta eikä sallinut huonoa elämää tiloissaan, vaikka mielellään hän kyllä olisikin voinut sallia juuri upseereille pieniä iloja. Hän kun oli kaikkien naisten tapaan hulluna erilaisiin sotilashenkilöihin.

– Minne mennään, Caroline kysyi heidän suljettuaan pensionaatin oven.

– Jos teillä on nälkä, voimme tietysti mennä syömään Unter den Lindenille, upseeri Preller sanoi.

– Oi, ei toki mennä heti syömään, täällä on niin paljon katseltavaa, Bettina sanoi.

– Jos mentäisiin Tiergarteniin promeneeraamaan, Elisabeth ehdotti.

– Minä haluaisin Cafe Kranzleriin Kudammille. Olen kuullut siitä. Meillä on niin vähän aikaa, Marie sanoi. – Emme millään ehdi nähdä kuin murto-osan.

– Minulle riittää jo melkein se, että saan hengittää vapaasti, toisenlaista ilmaa, oi ihana Berliner Luft. Bettina hengitti syvään ilmaa, jossa ei vielä ollut aavistustakaan keväästä. Itse asiassa oli aika koleaa, sillä elettiin vielä talvi-aikaa. Vain parin päivän päästä alkaisi taas koulu ja päivien rutiinit. Tämä oli viimeisiä vapaita joulun jälkeen ja siitä piti ottaa kaikki irti.

Ja niin kului ensimmäinen päivä kaupunkia samoten. Kului myös paljon samppanjaa ja leivoksia ja vähemmän mitään varsinaista ruokaa.

– La belle Helene, toisteli Alexander von Schwerin, joka oli heti ominut Bettinan itselleen.

– Samppanja menee päähän, nauroi Bettina. – La belle vie, aah, ihana elämä!

Muut tytöt valikoituivat sitten muille pojille.

Caroline, jolla ei varmaankaan ollut liiemmin ihailijoita, tuntui kiinnostavan erikoisesti Carl Knechtiä. Caroline säteili onnea ja suunnitteli jo mielessään seurustelulle jatkoa.

Alfred Königstein oli kohteliaasti kiinnostunut Marien tekemisistä. Hän ei tuntunut tietävän kovinkaan paljon erilaisista taiteista, mutta se ei Marieta haitannut, sillä oli mukavaa vaihtaa ajatuksia vaihteeksi jostain muustakin.

Königstein kertoi armeijan elämästä, joka oli välillä hauskaa, välillä taas ei, koska sotilailta odotettiin tietynlaista käyttäytymistä. Heidän rykmenttinsä oli paljon tekemisissä Keisari Wilhelmin kanssa ja joutui edustamaan monissa keisarillisissa tilaisuuksissa.

– Oi, keisari Wilhelm. Minkälainen hän oikeasti on, Marie oli utelias tietämään.

– Hyvin tarkka mies. Hyvin tarkka. Mutta hän osaa olla oikein mukavakin, kansanomainen. Hänellä on erinomainen nimimuisti. Minutkin hän tunnisti nimeltä muiden joukosta, vaikka meitä seisoi siinä rivissä satoja.

– Hän osaa keskustella kaikenlaisten ihmisten kanssa, ja vaihtaa aina puhetyyliä sen mukaan minkälaisen ihmisen kanssa juttelee. Hän juttelee mielellään monenlaisten ihmisten kanssa, Friedrich Preller lisäsi edelliseen luonnekuvaan.

Kaunis Helena ei tuottanut pettymystä. Se oli hauskaa iloittelua, josta saattoi vain haaveilla rouva Frommen klassisen ankarilla laulutunneilla tai Weimarin suurherttuallisessa teatterissa.

– Minä taidankin ryhtyä operettilaulajaksi, Elisabeth sanoi. – Kun olen vapautunut rouva Frommesta.

– Sanopa Elisabeth, miksi et jäänyt tänne opiskelemaan? Olen käsitänyt, että Königliche Akademische Musikhochschule on varsin arvostettu oppilaitos.

– Niin on. Pyrinkin sinne, mutta en päässyt. Koska kuitenkin halusin laulajaksi, ja koska minulla sanottiin olevan lahjoja, pyrin sitten Weimariin. Oikeastaan en kadu. Ei tuntunut kovin houkuttelevalta asua kotona. Weimarissa minua ei kukaan vahdi, enkä pahemmin välitä siitä mitä pensionaatin pitäjä minusta ajattelee. En ole hänelle tilivelvollinen tyttöjen asuntolassa. Poikia sinne ei voi viedä, mutta voinhan tavata heitä muuallakin.

– Seurusteletko jonkun kanssa, Caroline halusi tietää.

– Vaikka seurustelisinkin, en kertoisi sinulle, neiti utelias. Voin kyllä vihjaista, että sattumoisin seurustelen. Kenen kanssa? Ennen pitkää saat nähdä. Siihen asti huuleni ovat sinetöidyt.

Kun kaunis Helena oli nautittu, upseerit halusivat viedä tytöt jälkiruuaksi tanssimaan.

– Paikka on aika kansanomainen, ei hieno lainkaan. Ja siinä juuri sen hienous piilee, Alexander von Schwerin sanoi.

– Olen aina halunnut mennä sellaiseen paikkaan, Bettina innostui.

Muut tytöt olivat yhtä innokkaita, sillä kukaan ei vielä halunnut

mennä kotiin.

– Ollaan nyt synnillisiä loppuun saakka, kun tälle tielle kerran ollaan luisuttu, Marie sanoi Bettinalle. – Eihän sinun tarvitse kertoa mitään Franzille.

– En varmasti kertoisikaan. Saan varmaan katsoa loppuelämäni häntä. Ennen sitä loppuelämäni, haluan katsoa hieman ympärilleni, kuin katua myöhemmin synnitöntä elämäni.

Tanssipaikka sijaitsi syrjäisessä Kreuzbergin kaupunginosassa, joka oli ilmiselvästi alemman kansanluokan asuinseutua. Mutta tanssisali tuntui olevan kaikenlaisten ihmisten suosiossa. Siellä näkyi työläisiä, upseereita, palvelustytön näköisiä ja oloisia, herraseurueita ja jonkin herrasmiehen seurassa paremmista luokista oleva daami plyymeissään. Polkka tuntui olevan suosituin tanssilaji, ja meno oli kuin Sodomassa ja Gomorrassa, juuri sellaista, mitä tytöt olivat Berliiniltä odottaneetkin.

Pojat saattelivat tytöt kotiin aamuyön tunteina. Jokin suudelma taidettiin vaihtaa kotimatkan varrella. Kukaan ei pitänyt niistä lukua.

Papiljottipäinen pensionaatin emäntä avasi oven ja hävisi taas takaisin huoneistoonsa. Hän ei tuntunut kovinkaan paljon välittävän siitä, pyytäisivätkö tytöt pojat luokseen yöksi. Kenties sellaista tapahtuikin usein.

Tytöt nukkuivat myöhään aamuun.

Puolenpäivän aikaan Marie meni käymään setänsä Ernstin perheen luona Charlottenburgissa, kuten oli etukäteen sovittukin.

Perhe asui puutarhan ympäröimässä komeassa kaksikerroksisessa kivitalossa vauraalta vaikuttavassa ympäristössä.

– Oletpa sinä sitten kasvanut viime näkemän, oli se tavanomainen tervehdys, jolla sukulaiset yleensä aloittivat, eikä rouva Adelheid Rosener tehnyt kaavasta mitään poikkeusta. Adelheid oli äärimmäisen hoikka vaaleahiuksinen, Ernst-sedän vieressä nuoren oloinen nainen. Ikäeroa taisikin olla yli kolmekymmentä vuotta.

– Totta kai olen kasvanut. Viimeksi tavatessamme olin kymmenvuotias, Marie vastasi.

– Niin tosiaan, miten aika kuluu nopeasti, Ernst-setä myötäili.

– Rakas vanha äitini kirjoitti, että olet varsin hyvin menestynyt

Marie – Kolme morsianta

Mariella oli onnea päästä esittämään Weimarin kansallisoopperaan morsian Susannan roolin Mozartin Figaron häissä. Ensi-iltapäivä oli monella tavalla merkityksellinen, ei vain hänelle itselleen, vaan myös hänen sisarelleen Charlottelle.

Säveltäjä Richard Straussin suosituksesta Marie kiinnitettiin kuorolaulajaksi Bayreuthin Musiikkijuhlille. Siellä tuleva laulajatar näki vaikuttavia oopperaesityksiä, tutustui moniin suurenmoisiin taiteilijoihin ja oppi paljon uutta.

Onnistuminen Figaron häiden morsiamena vaikutti siihen, että hän sai esitettäväkseen myös morsian Zerlinan osan Mozartin Don Giovannissa.

Oopperan ensi-illassa Marie ajautui katsojia kuohuttaneeseen skandaaliin.

Mutta kuka rientääkään pelastamaan vaikeuksiin joutuneen nuoren naisen maineen?

Kuuluisa säveltäjä Edvard Grieg saapuu ylläen Marien ensikonserttiin. Norjalaisen säveltäjän ja nuoren laulajattaren tapaamisen ja keskustelun arvioi kriitikko ”aidoksi lukuelämykseksi”.

Elämässä on yllätyksiä. Nuori Marie joutuu kokemaan että huomena kaikki voi olla toisin.

Kaksi ensimmäistä Marie-kirjaa valittiin vuoden 2013 Kalle Päätalo-kilpailussa kolmen parhaan joukkoon. Erityiskiitosta sai kirjoittajan klassisen musiikin tuntemus.

”Jokaisella sivulla on tietoa viihdyttävällä ja luettavalla tavalla. Kirjat olivat minulle suuri lukukokemus, en voinut laskea niitä käsistäni. Rakastuin niihin.”

Porvoossa asuva Eila Sarkama-Voigt sai toimittaja-aikanaan paljon kiitosta musiikkia käsittelevistä kirjoituksistaan. Hänellä on aina ollut henkilökohtainen suhde musiikkiin. Hänellä on laulajan koulutus, hän on pitänyt omia konsertteja ja kirjoittanut teatteriesitysten käsikirjoituksia. Hän on esiintynyt ja laulanut mm. Jenny Lindin ja Aino Ackténa.

